

Ivan Hlavanda: Som fascinovaný svetlom

V októbri sa v Labyrinte Mestského kultúrneho strediska stretol na prednáške so Senčanmi Ivan Hlavanda, ktorého fotografie oslovili mnohých. Publikoval ich aj na sociálnych sieťach, ale jeho fotky z nočnej cyklojazdy sme zverejnili aj na www.senec.sk. Netradičná cesta za fotením, ktoré sa stalo jeho vášňou, oslovila aj redakciu Senčana.

Cítite sa byť Senčanom?

Som Senčan od roku 1974. Narodil som sa v Trnave, ale keď som mal 3 roky, presťahovali sme sa do Senca. Neskôr som pár rokov býval aj v Pezinku, ale považujem sa za celoživotného Senčana.

Najrannejšiu časť detstva som prežil v Pivničnej štvrti, hore nad kostolom. Po asi 14 rokoch sme sa presťahovali na Salámku. Krásne časy som prežil na gymnáziu. Mali sme šťastie aj nešťastie, lebo sme boli maturitný ročník 1989. Bolo to obdobie veľkých zmien.

Milujem Strieborné jazero, neďaleko bývam. Moje deti sú od narodenia Senčania, syn teraz maturuje na osemročnom gymnáziu a dcéra je v tercii.

Senec mám zvláštne rád. Aj jeho historické časti. V detstve sme mali prvé bunkre v Malom Štífte, kde sú teraz sklady zeleniny. Mali sme prelezené podzemné chodby z čias Márie Terézie. Dnes som trochu stratil kontakt s ľuďmi, keďže som bol pracovne rozcestovaný.

Aké máte spomienky na mladosť v Senci?

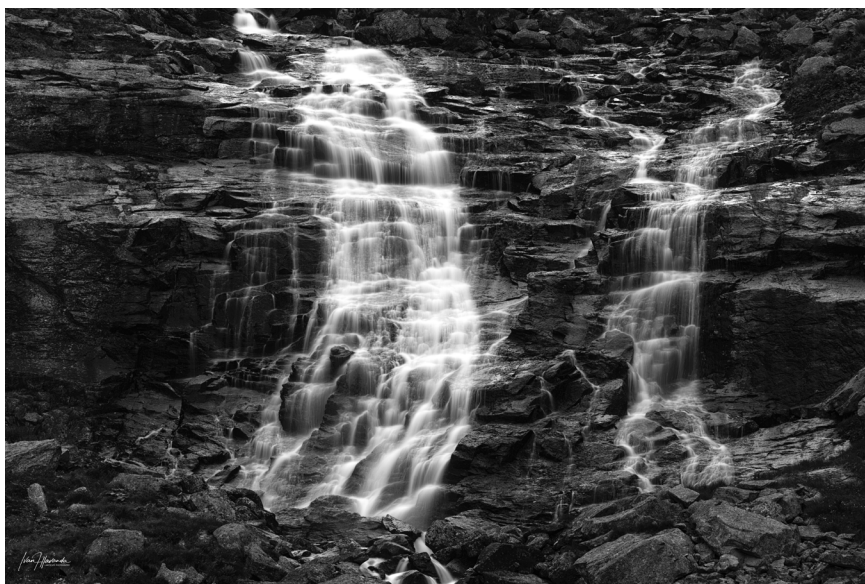
Napríklad som bol DJ. Pamätám si obdobie pred revolúciou, keď sme hrávali ešte s Dodom Časným v Záhradnej reštaurácii, v Elektrovode, v Montostroji...

Už vtedy ste sa začali venovať foteniu?

Nie, to prišlo až nedávno. Začas som fotil po tom, čo som zažil niekoľko životných alebo rodinných kríz. Jednou z nich bola smrť môjho biologického otca, ktorého som nepoznal. Až pri následných „papierovačkách“ som o ňom zistil viac. Napríklad, že bol banským záchranárom a že mám dokonca aj sestru, s ktorou teraz máme dobré vzťahy.

Ďalšou bolo, že môj najstarší syn, ktorý žije v Yorku, bojoval s ťažkou chorobou a doteraz musí žiť s jej následkami. Doslova ma to zložilo.

Do toho všetkého prišla korona. V práci sa venujem inováciám, som konzultantom pre mobilné siete, dizajnujem umelú inteligencia pre tento sektor a veľmi veľa pritom

cestujem po celom svete. Zrazu som zostal zatvorený doma. Cítil som, že musím začať niečo robiť.

Tak ste začali fotiť?

Celý život som inklinoval k umeniu. Napríklad som robil veľa videí, prírodopisné a cestopisné filmy napríklad o Tatrách, odkiaľ pochádza moja manželka. A jedného dňa som si kúpil „foták“. Začal som chodiť na Strieborné jazero úplne každý deň, aby som ich skúsil fotiť. Niektoré fotografie som začal publikovať a zistil som, že ich ľudia pozitívne vnímajú. Že to s ľuďmi, ktorí zostali počas lockdownu zavretí nielen v tých istých miestnostiach, ale aj vo svojom smútku, nejako pozitívne hýbe. Som perfekcionista a keď niečo začnem robiť, potrebujem to vedieť poriadne. Nakúpil som si knihy, kurzy... Trávil som fotením a teóriou fotenia okolo 12 hodín denne. Chcel som o tom vedieť všetko. Stala sa z toho vášeň. Som fascinovaný svetlom.

Ako ste sa zlepšovali?

Po mnohých pokusoch fotenia Senca a Strieborného jazera, som chcel počuť názor na moje fotografie. A chcel som ho počuť od tých najlepších. Preto som sa stal členom britskej Kráľovskej spoločnosti. Zaplatil som si kurzy u výborných newyorských fotografov, ktorí fotia módu. Svet internetu je úžasný v tom, že ak chcete, môžete sa tam vzdelávať v akejkolvek oblasti. Stojí to veľa peňazí, ako všetko, čo je kvalitné.

Vedel som, že ak ma fotografovanie neprestane po roku baviť, budem sa mu venovať celý život. Dnes sú to len dva roky, ale niektorí fotografi mi hovoria, že mám za sebou cestu, akú iní prejdú za desať rokov.

Čo ste fotili?

S kamarátom Milanom Šefčíkom sme sa počas lockdownu napríklad vybrali fotiť Tatry, Malé Karpaty, Biele Karpaty... A veľa som publikoval. Mám rád fotenie prírody. Lebo eroduje a možno fotografie, ktoré som nafotil, budú raz jedinečné. Fotím napríklad všetky tatranské plesá, lebo z nich mizne voda. O 5 rokov teda iný fotograf neurobí rovnakú fotku Velického vodopádu ako som urobil ja. Som vďačný Milanovi, že bol ochotný so mnou všade chodiť, lebo fotografovanie nie je kolektívna záležitosť. Na jednom mieste som niekedy trávil 2-3 hodiny a čakal som na správne svetlo a kompozíciu. Myslím si, že keď fotograf cvakne fotoaparátom, teraz nemyslím fotenie mobilom, tak na zábere nechá kus duše. Dnes žijeme

v rýchlej dobe. Zavesíte niečo na sociálne siete, niekto to len tak preletí, možno „lajkne“. Ja považujem za dobrú fotografiu takú, ku ktorej sa vrátite po mesiaci, po rokoch... a vidíte myšlienku, cítite, čo fotograf chcel vyjadriť. Mám nafotené tisíce fotografií, ale takýchto mám asi 10. Som presvedčený, že je na nich vidieť kus duše.

Čo je vašou inšpiráciou?

Sú dva druhy fotografovania. Plánovité, keď som napríklad 4 mesiace koncepčne pripravoval fotografovanie Velického vodopádu – získaval som si o ňom informácie, napríklad, že sa volá „Večný dážď“ a tak som sa rozhodol zachytiť tú večnosť. Tri dni som so synom čakal na správne svetlo, poskladal som rôzne rýchlosti do jedného obrazu.

A potom je tzv. oportunistické fotografovanie, kedy využijete istý moment, ktorý sa práve deje. Napríklad fotka splnu mesiaca - za 10 minút som rozložil statív a prišla rutina, ktorú má každý naučenú z teórie. Každá fotografia si vyžaduje špeciálny objektív, ktorý pracuje so svetlom. Je ako hadica, ktorou púšťate vodu – keď ju pustíte príliš silno, vymyjete rastlinu. Som zbláznený do starožitných objektívov, všetko podstatné bolo vymyslené už pred 100 rokmi. Nové sú technicky dokonalé, ale chýba im rukopis, sú tzv.

klinicky čisté. Tie staré majú určité vzorce, spôsob zachytenia objektu, ktorý sa bez nich dnes už nedá urobiť. Keď ide niekam do prírody, máte dilemu, ktorý objektív si zobrať. Potom však nájdete svoju cestu, a beriete si zo sebou stále tie isté 3-4 objektívy.

Máte v súvislosti s fotografovaním nejaký sen?

Mám sen, že po možno takých 10 rokoch by som chcel dať dokopy 10 zapamätateľných fotografií a chcel by som nájsť básnika, ktorý by tie fotografie opísal. Chcel by som spojiť fotografovanie s poéziou.

Chceli by ste, aby sa fotografovanie stalo vašou prácou?

Moja práca ma stále baví, fotografovanie je pre mňa hobby. Som však rád, že ma začali vnímať kurátori v Španielsku, ktorým posielam každý týždeň moje fotografie. Uverejňujú ich napríklad aj v Indii, kde som pre nich exotický fotograf z Európy. Chcem publikovať, ale nie komerčne.

Rozprávala sa MO

Fotografie Ivana Hlavandu:

Autoportrét

Večný dážď

Do priepasti

Mesačná nálada